

**ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2020-2024 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН
ХЭРЭГЖИЛТ /2023 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН БАЙДЛААР/**

2023.10.30

Есөнзүйл сум

ХБТББ-т тусгагдсан Зорилт, үйл ажиллагаа	№	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага	Нийт хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн /хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр/			Хүрсэн түвшин, үр дүн	Хэрэгжилтийн хувь
							2023 он				
							Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая.төгр)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая.төгрөг)		
ГУРАВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО											
3.1.Ес зүй, хариуцлагатай төрийн алба											
Зорилт 1. Төрийн байгууллагуудын чиг үүргийг оновчтой тодорхойлж, давхардлыг арилгах, үйл ажиллагааны уялдааг хангах замаар үр ашигтай бүтэц чадварлаг, тогтвортой, хариуцлагатай төрийн албыг	1	Төрийн захиргааны байгууллагад чиг үүргийн шинжилгээ хийж, давхардал, хийдлийг арилган, бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой болгоно.	2021-2024	ЗДТГ дарга	Орон нутгийн төсөв	-				Төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийн шинжилгээ хийж сумын Засаг даргын захирамжаар 2, Засаг даргын Тамгын газрын даргын тушаалаар 12 албан хаагчийн албан тушаалын тодорхойлолтыг тус тус шинэчлэн баталж ажлын давхардал хийдлийг арилган ажиллаж байна.	100
	2	Төрийн албан хаагчийг тогтвортой ажиллах баталгааг хангаж, чадахуйн зарчимд суурилж, төрийн албаны хүний	2021-2024	ЗДТГ дарга	Орон нутгийн төсөв	-	Нийт төрийн албан хаагчдын			Төрийн албан хаагчдын 2023 онд нийгмийн баталгааг хангах төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулан биелэлтийг ханган ажиллаж байна. Мөн чадахуйн зарчимын хүрээнд 2 албан хаагчийг туслах түшмэлээс дэс түшмэлийн	100

төлөвшүүлнэ.	нөөцийн бодлогыг хэрэгжүүлж, тэднийг дотоод, гадаадын сургалт, давтан сургалтад хамруулна.					20-оос доошгүй хувь хамрагдсан байна			ангилалд шилжүүлэн дэвшүүлэн ажиллуулж байна. Төрийн албан хаагчдыг 2023 оны гуравдугаар улиралын байдлаар нийт өссөн дүнгээр 27 албан хаагчийг дотоодын сургалтад хамаруулж 6860000 төгрөгийн томилолтын зардлыг олгоод байна. Байгууллагын албан хаагчдын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх үүднээс Нутгийн Удирдлагын холбоотой хамтран Улаанбаатар хотод 2 өдрийн чадваажуулах сургалтад төрийн албан хаагчдыг хамруулаад байна. Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллага нь нийт 14 хүний орон тоотоогоос өнөөгийн байдлаар эрхлэгчийн орон тоо дутагдалтай бүлгийн багш хавсран гүйцэтгэж ажиллаж байна. Манай байгууллагын ажилчид 100 хувь гэр бүлтэй сум орон нутагтаа амьдардаг цаашид тогтвор сууршилтай ажиллах боловсон хүчинтэй. Нэг мэргэжлийн багшийн дутагдалтай байна.Цаашид сум орон нутагтаа тогтвортой ажиллах хүмүүсийг сургахаар судлаж байна. Ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилчид нь хуваарьт болон хуваарьт бус сургалтуудад цахим болон танхимаар суралцаж мэргэжил боловсролоо тогтмол дээшлүүлж байна. Мөн сургуульд шинээр ирж ажиллаж буй 5 багшийг сумын 8 айлын орон сууцанд байрлахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор байранд бага хэмжээний засвар хийсэн.	
3	Төрийн албан хаагчийн үйл ажиллагааны үр дүнг үнэлэхдээ ажлын гүйцэтгэл, үйлчлүүлэгчийн	2021-2024	ЗДТГ дарга	Орон нутгийн төсөв	-	Ажлын гүйцэтгэл, үр дүн			Төрийн албан хаагчдын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг жил бүр шинэчлэн баталж хагас бүтэн жилээр биелэлтийг нь тооцон мэдээллийн сан үүсгэж архивт шилжүүлэн ажиллаж байна. 2023 оны хагас жилийн байдлаар Засаг даргын Тамгын газрын	100

	<p>үнэлгээ, ёс зүй, сахилга хариуцлагыг шалгуур болгон дүгнэж, мэдээллийн санг бүрдүүлнэ.</p>							<p>даргатай байгуулсан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө болон хөдөлмөрийн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хангалттай биелүүлсэн төрийн захиргааны болон төрийн үйлчилгээний 11 албан хаагч нарт үр дүггийн урамшуулалыг олгоод байна. Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагын хувьд байгууллага болон багшийн үнэлгээг БШУСайдын 2022 оны "Журам батлах тухай" А/ 430 тоот тушаалыг баримтлан жилд нэг удаа үнэлгээг товолсон хугацаанд нь ажлын хэсэг гарган үнэлсэн. Багшийн болон байгууллагын үнэлгээгээр Багшийн гүйцэтгэлийн үнэлгээг 2022 оны 11 сарын 07 ны өдрөөс 11 сарын 10 өдрүүдэд БШУхааны яам, аймгийн БШУГээр аас чиглэл өгсөний дагуу эрхлэгчийн А/12 дугаартай тушаалаар томилогдсон 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй баг хамт олон амжилттай хийж гүйцэтгэсэн. 2023 оны 04 дүгээр сарын 18-20 ны өдрүүдэд байгууллага болон багшийн үнэлгээ хийгдэж сонгогдсон эцэг эх, хүүхдүүд, багш нарыг 2023 оны 04 дүгээр сарын А/05 дугаартай эрхлэгчийн тушаалаар батлагдсан баг ажиллаж үнэлгээ амжилттай явагдсан. Ерөнхий боловсролын сургуулийн багшийн ажлын үр дүнг гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр үнэлдэг тогтолцоо бий болсноос хойш 2022 оны багшийн гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр тус сургуулийн 7 багш, 2023 оны гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр 5 багш 25-100 хүртэлх цалингийн урамшууллыг улирал бүр авах нөхцөл бүрдсэн бөгөөд үйлчилгээний ажилчид сургуулийн захиралтай байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээгээр хүлээсэн үүрэг, үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн дүнгээр улирал бүр</p>	
--	---	--	--	--	--	--	--	---	--

										уламшуулал олгож байна. Эрүүл мэндийн төвийн нийт ажилчдын улиралын үр дүнгийн мөнгөн урамшууллыг 2023 оны эхний 3 улиралд хийсэн ажил тус бүрийн тайлан болон ажлын цаг ашиглалт гэх мэт шарлуураар үнэлэн 20-60 хувиар тооцон олгосон, 2 ажилтанд сахилгын шийтгэл ноогдуулан ажилласан.	
		Төрийн албаны сонгон шалгаруулалт, хүний нөөцийн томилгоо, сахилга хариуцлага, ёс зүйтэй холбоотой шийдвэрийг бүх байгууллагад ил тод, нээлттэй болгоно.	2021-2024	ЗДТГ дарга	Орон нутгийн төсөв	-	Төрийн захиргааны байгууллагын 50 хувьд хүргэнэ.			Төрийн байгууллагууд иргэдийн санал асуулга өргөдөл гомдолыг хүлээж авах цахим хаяг болон суурин утсыг тогтмол ажиллуулж үйл ажиллагаандаа иргэдийн санал гомдлыг хэлэлцэн хэрэгжүүлж ажиллаж байна. Мөн албан байгууллагууд хийж хэрэгжүүлсэн ажлын тайлан үр дүнг өөрсдийн цахим хуудсаараа иргэдэд ил тод нээлттэй тогтмол хүргэж байна. Төрийн захиргааны байгууллагын албан хаагчдын сул орон тоо гармагц төрийн албаны салбар зөвлөлд журмын дагуу захиалгыг хүргүүлэн нээлттэй сонгон шалгаруулалт зарлаж хууль тогтоомжийн хүрээнд шийдвэрлэн ажиллалаа. Одоогийн байдлаар зөрчилтэй томилгоотой албан хаагч байхгүй байна. Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллага 2022 онд 1 ажилд орох хүсэлтэй иргэний өргөдөл ирсэнийг түр орон тоонд ажилуулж байгаад ажиллаж байх хугацаанд чадвахжуулж туслах багшаар ажилд авсан. 2023 онд 12 өргөдөл хүлээж авсан. Үүнийг задлаж үзвэл "Нярав"-ын ажлын байранд-5, туслах багшийн түр ажлын байранд-3, өөр аймаг хотруу шилжих ажлаа өгөх болон өөрийн хүсэлтээр ажлаас гарах-2, тус байгууллагад ажилд орох хүсэлтэй-2 иргэн хандсаныг сонгон шалгаруулалт болон хамт олны хурлаар нээлттэй шийдвэрлэж	100
	4										

											ажилласан. СӨББ-ийн хамт олны зүгээс ёс зүйл зөрчил илрээгүй гомдол санал ирээгүй болно.	
	5	Төсвийн ерөнхийлөн болон шууд захирагчийн төрийн албан дахь хөдөлмөрийн харилцаатай холбоотой шийдвэрийн эрх зүйн үндэслэлд тогтмол хяналт тавьж, зөрчил үүсэх эрсдэлээс урьдчилан сэргийлнэ.	2021-2024	ЗДТГ дарга	Орон нутгийн төсөв	-	Зөрчилтэй шийдвэрийн тоог 70 хувиар бууруулна.				Жил болгон тухайн сумын Засаг дарга болон Засаг даргын Тамгын газрын даргын тушаалыг шинэчлэгдэн гарч буй хууль тогтоомжид нийцүүлэн төлөвлөн Өвөрхангай аймгийн Хууль, эрх зүйн хэлтэст хянуулан ажиллаж байна. 2023 оны 11 дүгээр сарын 09-ны өдрийн байдлаар Засаг даргын үйл ажиллагааны чиглэлээр 140 захирамж, боловсон хүчний чиглэлээр 17 захирамж, Засаг даргын Тамгын газрын даргын үйл ажиллагааны чиглэлээр 5, боловсон хүчний чиглэлээр 25 тушаал гарсан байна. Захирамж тушаал гарах тухайн цаг бүрт үндэслэл хэсэг дэх хууль, тогтоол, дүрэм журмыг албан хэрэг хөтлөлтийн нийтлэг журамын дагуу хянах үйл ажиллагааг тогтмол явуулж байна.	100
Бүлгийн дүн											100%	
3.2.Цахим технологид суурилсан төрийн үйлчилгээ												
Зорилго Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг цахимжуулж, төрийн үйлчилгээг хялбаршуулан, зардал хэмнэх тогтолцоонд шилжүүлэн, төрийн албан хаагчийн ажиллах орчинг	1	3.2.1.1. Төрийн үйлчилгээний төвд "Call center" үйлчилгээг нэвтрүүлж, төрийн үйлчилгээг цахимаар операторын сумдад бий болгон, төрийн үйлчилгээг явуулын хэлбэрээр хүргэх үйл ажиллагаа явуулна.	2020 - 2024	ЗДТГ дарга	120,0 сая Улс, орон нутгийн төсөв	19 оператор	Call center байгуулж, цахим үйлчилгээг нэмэгдүүлнэ.				Засаг даргын Тамгын газрын хувьд "CALL center" үйлчилгээ буюу түргэн шуурхай утасны үйлчилгээг нэвтрүүлэн иргэдийн өргөдөл гомдол санал асуулга болон утсаар өгж болох үйлчилгээг цаг тухай бүрт нь өгж ажиллаж байна. ЗДТГ нь албаны утсыг 2021 оноос эхлэн ажиллуулж 2023 оны 11 дүгээр сарын байдлаар нийт албаны утсанд ажил үүрэгтэй холбоотой дуудлага 30 ирээд байгаа бол албан хаагчид болон байгууллагатай холбоотой өргөдөл гомдол санал одоогоор ирээгүй байна. 2023 оны 11 дүгээр сарын байдлаар emongolia	90

сайжруулна.									цахим системээс нийт 75 иргэнд, emongolia операторийн үйлчилгээг нийт 50 гаруй иргэнд, 100 гаруй иргэнд хууль эрх зүй болон шүүхийн талаарх мэдээ мэдээлэл зөвлөгөөг хүргэн ажилласан байна. Мөн хууль эрх зүйг сурталчлах чиглэлээр нийт 10 гаруй сэдвийн хүрээнд цахим хаягаар мэдээллийг хүргэн 2000 иргэний хандалт аван ажиллаж байна. Мөн 8 сэдвийн хүрээнд гарын авлага боловсруулан иргэдэд хүргэн ажиллаж байна.	
2	Төрийн албаны сонгон шалгаруулалтыг цахимаар зохион байгуулж, үйл ажиллагааг нь ил тод болгоход шаардлагатай техник хэрэгслээр хангаж, төрийн байгууллагуудын интернэтийн хурд, чанарыг сайжруулан, мэдээлэл технологийн ажилтныг чадавхижуулна.	2020 - 2024	ЗДТГ дарга	Улс, орон нутгийн төсөв	-	Цахим шилжилт, тоног төхөөрөмжийн шинэчлэлт			Төрийн албан хаагчдын ажиллах нөхцөл бололцоог хангах үүднээс Засаг даргын Тамгын газрын интернэтийн хурдыг 10 gb-ийн хурдаар авч сард 229900 төгрөгийн санхүүжилтийг зарцуулаад байна.	100
7	Төрийн байгууллагууд үйл ажиллагаагаа сурталчлах зардлыг жил бүр төсөвтөө тусган, мэдээллийн ил тод байдлыг хангахад хяналт тавьж, иргэдэд үнэн бодит мэдээлэл түгээх, нийгмийг соён гэгээрүүлэх чиглэлээр хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай хамтарч, "Нэг цонхны	2020 - 2024	ЗДТГ дарга	360,0 сая төгрөг Улс, орон нутгийн төсөв	Ил тод байдлын үзүлт	Төсөвт тусгах, ил тод мэдээлж хэвших			Есөнзүйл сум ЗДТгазар, Зар есөнзүйл сум гэсэн цахим хаягуудаар төрийн байгууллагын болон албан хаагчид мэдээ мэдээлэл болон хийсэн ажлын тайланг иргэдэд шуурхай хүргэн ажиллаж байна. Сумын хэмжээнд иргэдэд мэдээ мэдээллийг шуурхай хүргэх үүднээс ЕСӨНЗҮЙЛ сэтгүүлийг сумын Засаг даргын Тамгын газраас бэлтгэн гаргаж мэдээллийн хүртэмжийг нэмэгдүүлэн ажиллаж байна. Мөн сумын хэмжээнд Иргэний танхим, Нэг цонхны үйлчилгээгээр иргэдэд тогтмол үйлчилж	100

		мэдээлэл” үйл ажиллагааг үр дүнтэй нэвтрүүлнэ.								мэдээ мэдээллээр ханган ажиллаж байна.	
Бүлгийн дүн										96,6%	
3.3.Эрх зүйн боловсролтой иргэн, хүний эрхийг хангасан нийгэм, авлигагүй засаглал											
Зорилт 1. Бүх нийтийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх, хүний эрхийг хамгаалах, хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх үйл ажиллагааг оновчтой арга, хэлбэрээр зохион байгуулна.	1	3.3.1.1. Цахим технологид суурилсан арга хэлбэрээр хууль, эрх зүйн сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулж, “Бүх нийтийн эрх зүйн боловсрол” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.	2021 - 2024	ХЭЗХ	10,0 сая	22000 хүн хамрагдсан	3000 0 хүнд эрх зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл өгсөн байна			Мэргэжилтэн нь Emongolia цахим систем болон иргэдэд шууд хүрч үйлчлэх нийт 95 үйлчилгээг үзүүлэн ажиллаж байна. Үүнд: 1. Имонголиа цахим системээс лавлагаа, мэдээлэл, тодорхойлолт зэрэг нийт 348 цахим үйлчилгээ 2. Албан байгууллага болон иргэдэд үзүүлэх хуулийн зөвлөгөө 3. Иргэдэд хүрч үйлчлэх эрх зүйн булан 4. Албан байгууллага иргэдэд хүрч үйлчлэх сургалт сурталчилгаа 5. Иргэдэд хүрч үйлчлэх шүүхийн туслалцаа мэдээллээр хангах 6. Иргэдэд ГХУС ажлын талаарх мэдээ мэдээлэл зэрэг нийт 95 үйлчилгээг үзүүлж байна. 2023 оны 11 дүгээр сарын байдлаар нийт албаны утсанд ажил үүрэгтэй холбоотой дуудлага 30 ирээд байгаа бол албан хаагчид болон байгууллагатай холбоотой өргөдөл гомдол санал одоогоор ирээгүй байна. 2023 оны 11 дүгээр сарын байдлаар emongolia цахим системээс нийт 75 иргэнд, emongolia операторийн үйлчилгээг нийт 50 гаруй иргэнд, 100 гаруй иргэнд хууль эрх зүй болон шүүхийн талаарх мэдээ мэдээлэл зөвлөгөөг хүргэн ажилласан байна. Мөн хууль эрх зүйг сурталчлах чиглэлээр нийт 10 гаруй сэдвийн хүрээнд цахим хаягаар	90

									мэдээллийг хүргэн 2000 иргэний хандалт аван ажиллаж байна. Мөн 8 сэдвийн хүрээнд гарын авлага боловсруулан иргэдэд хүргэн ажиллаж байна.	
3	Монгол Улсын хууль, тогтоомж, нутгийн захиргааны байгууллагын шийдвэрийн аймгийн нэгдсэн санг шинэчлэн, кодификаци хийнэ.	2021 - 2024	ХЭЗХ	Орон нутгийн төсөв	479 хууль эрх зүйн акт аар лав лаг аа, мэдээллийн санг баяжуулсан (2020)	Шинэ батлагдсан, нэмэлт, өөрчлөлт орсон хууль, эрх зүйн актаар баяжилт хийсэн байна.			2021-2023 оны байдлаар нийт хууль тогтоомжийн бүртгэлийн санд нийт 9898 актаар сангаа баяжуулж одоогоор хууль тогтоомжийн бүртгэлийн лавламжийн санд 7476 эрх зүйн акт байна. Мөн 2021-2023 оны 11 дүгээр сарын байдлаар 3 жилийн хугацаанд нийт 469 зүйл заалтаар өөрчлөлт хөдөлгөөнийг хийсэн байна. Шинээр гарсан хууль тогтоомжууд, тогтоол шийдвэрүүд болон аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн тогтоол, Засаг даргын захирамжийг бүртгэл хяналтанд авч хувийн хэрэгжүүлж холбогдох албан тушаалтанд танилцуулж ажиллаж байна. Холбогдох дээд байгууллага болон бусад байгууллагаас ирсэн хугацаатай болон хариутай бичгүүдийг тухайн цаг хугацаанд нь хариу нь хүргүүлж ажиллаж байна. Төсвийн байгууллагын бичиг хэрэг, тушаал шийдвэрүүдэд хяналт тавин ажиллаж байна.	100
7	Орон нутаг дахь жөндөрийн тэгш байдлыг хангах бодлого зохицуулалтыг хэрэгжүүлж, аж ахуйн нэгж, байгууллагууд, олон нийгэд жөндөрийн боловсрол олгоно.	2021 - 2024	Нийгмийн бодлогын мэргэжилтэн	12,0 сая Орон нутгийн төсөв	58 байгууллагуудад хүрч үйлчилсэн (2020)	78 байгууллагад хүрч үйлчлэх			Суманд жөндөрийн тэгш байдлыг бүхий л салбарт тэгш байлгах аар чиглэн ажиллаж байна. Албан байгууллага аж ахуй нэгжүүдэд хяналт шалгалт хийх ажлын хүрээнд жөндөрийн талаарх боршур гарын авлага болон байгууллагуулын хүйсийн тэгш харилцаа болон жөндөрийн оролцоо талаар харилцан ярилцлага хийж ажилласан байна. Сум хөгжүүлэх сангаас зээл хүссэн 2 залуу гэр бүлд 9 сая төгрөгний зээл олгож үйл ажиллагааг нь дэмжиж ажиллалаа. Залуучуудын гарааны бизнесийг дэмжих хөтөлбөр"-ийн талаарх	100

									мэдээллийг сумын фейсбүүк группээр иргэдэд нээлттэй мэдээлсэн. Аймгийн Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний төвийн үйл ажиллагаа түүгээр явагдах сургалтын зар мэдээг иргэдэд түгээж ажилласан. 2022 онд нийтийг хамарсан ажилд 17 эмэгтэйг зуучилж түр ажлын байраар хангасан. Мөн төмс хүнсний ногоо тариалах бүлийн төсөлд 8 эмэгтэй хамрагдаад байна. 2023 оны хувьд Малжуулах хөтөлбөрт 2 эмэгтэй, Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээний бүлийн төсөлд 2 эмэгтэй хамрагдаж ажлын байртай болсон. Мөн албан газар, аж ахуйн нэгж байгууллагад 8 эмэгтэй ажилд зуучлагдан орсон. Мод тарих болон нийтийг хамрсан ажилд 10 эмэгтэй, ямаа самнах ажилд 4 эмэгтэй хамрагдаж түр ажлын байраар хангагдан өрхийн орлогоо нэмэгдүүлж ажилласан. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх хөтөлбөрт 1 иргэн хамрагдан ажлын байртай болсон.	
Зорилт 3. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, нийтийн хэв журмыг хамгаалах цогц арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж, иргэдийн аюулгүй, амар тайван амьдрах нөхцөлийг	1	"Аюулгүй иргэн-Амар тайван Өвөрхангай" дэд хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.	2021 - 2024	Цагдаагийн хэсэг	Орон нутгийн төсөв	Хөтөлбөрийг 2017-2020 онд хэрэгжүүлсэн.	Хөтөлбөрийг 50-аас дээш хувьтай хэрэгжүүлсэн байна.		Амартайван Өвөрхангай хөтөлбөрийн хүрээнд сумын хэмжээнд "Аюулгүй иргэн-Архигүй Есөнзүйл" арга хэмжээг зохион байгуулж аяны хүрээнд сар бүрийн эхний өдөр, долоо хоног бүр архи согтууруулах ундаа худалдан борлуулдаг, түүгээр үйлчилдэг аж ахуй нэгж байгууллагуудад хяналт тавьж, өдөр оройн эргүүлийн үүрэг гүйцэтгэх хугацаандаа тогтмол шалгаж архи согтууруулах ундаа худалдан борлуулахгүй байх тал дээр хяналт тавьж ажиллаж байна. 21 нас хүрээгүй, эсхүл согтуу хүнд согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэхгүй байх тал дээр хяналт тавьж. Сумын гудамж, талбайд өдөр, шөнө	100

сайжруулна.									<p>тодорхой цагуудад олон нийтийн эргүүлийн хамт хяналт шалгалтыг хийж ажиллаж, нийтийн хэв журам зөрчих, гэмт хэрэг, эрх зүйн зөрчил гарах явдлаас урьдчилан сэргийлж ажиллаж байна. Мөн тэмдэглэлт баяр ёслолын өдөр болон, олон нийтийг хамарсан улсын төлөвлөгөөт ажлуудын өдрүүдэд сумын Засаг даргын архи согтууруулах ундааг худалдаалахыг хориглох захирамжийг цаг тухайн бүрт нь гарган худалдаа үйлчилгээ явуулдаг аж ахуй нэгжүүдэд шаардлага тавин захирамжийн хэрэгжилтийг мөрдүүлэн ажиллаж байна. 2021-2023 онуудад "Аюулгүй иргэн Амар тайван Өвөрхангай" хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг холбогдох дээд байгууллага болон Засаг даргын Тамгын газарт жил болгон тайлагнан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.</p>	
	<p>2 Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, нийтийн хэв журмыг хамгаалах ажилд хөршийн холбоо, гудамжны ахлагчийг ажиллуулж, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэн, аймаг, сумын төвийн гэр хорооллын гудамж, нийтийн эзэмшлийн зам, талбайн гэрэлтүүлэг, гэрлэн дохиог нэмэгдүүлж, теле-камерын хяналтын системийг хөгжүүлнэ.</p>	<p>2021 - 2023</p>	<p>Цагда агийн хэсэг</p>	<p>60,0 сая Орон нутгий н төсөв</p>	<p>Арв айх ээр т 138 хян алт ын кам ер аши гла ж бай на</p>	<p>Хөрш ийн холб оо, гудам жны ахлаг чийг ажил луулс ан байн а.</p>		<p>Есөнзүйл сумын цагдаагийн хэсгийн алба хаагчид Гэмт хэргээс урьдчилна сэргийлэх чиглэлээр Засаг даргын Тамгийн газар болон Иргэдийн хуралтай хамтран ГХУС-чиглэлээр Сумын зар групп болон Интернет орчинд санамж сэрэмжүүлэг тарааж сумын иргэдэд заавар зөвлөгөө өгч ажилласан. Нийтийн хэв журам хамгаалах чиглэлээр хариуцсан сумандаа өдөр,орой эргүүлийн 12 цагаар үүрэг гүйцэтгэн ажиллаж байна. Сумын хэмжээнд нийт 132 камер байршуулан ашиглаж байгаагаас шинээр 2022-2023 онд 55 камер суурилуулсан байна. Сумын хэмжээнд Камержуулалт-3, Камержуулалт-4, зэрэг арга хэмжээг жил болгон сумандаа чанартай зохион байгуулан сумын Төрийн байгууллагууд болон үйл ажиллагаа эрхэлдэг Аж ахуй нэгжүүдтэй хамтран амжилттай хэрэгжүүлэн ажилласан</p>	<p>100</p>	

										байна.Сумын хэмжээнд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор сумын Орон нутгийн Хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 2021- онд 5, 2022 онд 2, 2023 онд 2 нийт 9 цамхагт гэрлийг суурилуулан цагийн релэн тохируулан ажиллаж байна.	
4	Нийгэмд түгээмэл буй архидан согтуурах, зам тээврийн осол, гэр бүлийн хүчирхийлэл зэрэг нийгмийн сөрөг үзэгдлүүдийг бууруулах, таслан зогсоох олон талт арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.	2021 - 2024	Цагдаагийн хэсэг	12,0 сая Орон нутгийн төсөв	.	Зөрчил илрүүлэлтийг нэмэгдүүлэх				Есөнзүйл сумын цагдаагийн хэсгийн алба хаагчид архидан согтуурдаг хүмүүсийг зөрчлийн тухай хуулиар архидан согтуурсан айл гэрийн амгалан тайван байдлыг алдагдуулсан дуудлага мэдээлэл 2022 онд 18 бүртгэгдсэн. Үүнээс 17 дуудлага мэдээлэлд арга хэмжээ тооцож ажиллалаа. 2023 оны хувьд 5 дуудлага бүртгэгдсэнээс 5 дуудлагад Зөрчлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2 дэх зүйл заалтын дагуу арга хэмжээ авч ажилласан. Зам тээврийн осол гэмтэл байдлаар Есөнзүйл суманд 2022 онд 5, 2023 оны 10 сарын байдлаар 2 бүртгэгдэж арга хэмжээг авч ажилласан. Зам тээврийн осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Цагдаагийн газрын адргын баталсан магестрал замд хяналт шалгалтыг цагийн хуваарийн дагуу тогтмол хийж, Хурд, Гэрэл сумын гарцанд дээр буюу Улсын А/301 магестрал зам 7 хонгийн 3 хугацаанд цагийн менежментийн үүрэг гүйцэтгэж 2022 онд 443 жолоочид 13.269.000 мөнгө бэлэн бус торгуулийн арга хэмжээ авч, 2023 онд 332 жолоочид 10,858,500 мөнгө бэлэн бус торгуулийн арга хэмжээ авч Жолооч нарт хурд тохируулж явах, хамгаалах бүс тогтмол зүүх дээр санамж сэрэмжүүлэг 500 ш боршуур тараан ажиллаж байна. Аюулгүй иргэн-Амар тайван Өвөрхангай хөтөлбөрийн хүрээнд тодорхой ажил арга хэмжээг үе	100

									шаттайгаар зохион байгуулан ажиллах болно.Гэр бүлийн хүчирхийлэл 2 айл бүртгэгдсэн байгаа Одоогоох сумын хамтрсан багтай кэйс нээн ажиллаж байна.	
	5	Малын хулгайн гэмт хэрэгтэй тэмцэх ажилд төрийн зарим байгууллагуудыг татан оролцуулж, мал бүрийг бүртгэлжүүлэх, мал, махны гарал үүслийн гэрчилгээ олголтыг цахимжуулах, малчдын бүлэг, нөхөрлөлийг чадавхжуулах зэрэг цогц арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж, мал хулгайлах гэмт хэргийн гаралтыг эрс бууруулна.	2021 - 2024	Цагдаагийн хэсэг	80,0 сая Орон нутгийн төсөв	Орон нутгаас төсөв шийдвэрлэн хяналт шийдвэрлэлт	Хяналт, шийдвэрлэлт нэгдсэн арга хэмжээ зохион байгуулах, малчид нөхөрлөлийг урамшуулах		Есөнзүйл сумын Цагдаагийн хэсгийн алба хаагчид Мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Есөнзүйл сумын Иргэдийн хуралтай хамтран Малчидын эргүүл гаргаж, Мөн Улаанбаатар хотруу мал хийж яваа иргэдийн гарал үүсэлийн бичиг баримтыг шалгана. Мал эмнэлэгийн байцаагч Даваасүрэнтэй хамтран ажиллаж байна. Тус сумын Түүхий эд авдаг сумын Чөنج нарын авч буй мал махын бүртгэл судалгаа нээн ажиллалаа. Мөн 2022 оны байдлаар мал хулгайлах гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй байна. Харин 2 айлын 6 тооны адуу алдагдсан мэдээлэл гомдолоор бүртгэгдсэн бол 2023 малын хулгайн гэмт хэрэг болон мал алдагдсан бүртгэл бүртгэгдээгүй байна.	90
Зорилт 4. Хууль сахиулах болон зарим хяналтын байгууллагууд, тэдгээрийн алба хаагчдын ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.	1	Аймгийн "Төрийн Архив"-ыг зориулалтын байртай болгож, орон тооны болон гэрээт ажилтанг нэмэгдүүлэн, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангаж, архивын баримтыг цахим хэлбэрт шилжүүлж, иргэдэд хүргэх үйлчилгээг хялбаршуулна.	2021 - 2024	ХЭЗХ, Архив бичиг хэргийн эрхлэгч	2,5 тэрбум Улс, орон нутгийн төсөв	Зориулалтын байргүй, орон тоо:5 ажилтан аар дутуу (20 20)	Архивын байрны ТЭЗҮ-г боловсруулан, төсөвт тусгуулна		Архив бичиг хэргийн эрхлэгчийн ажлыг хөнгөвчлөх баримт бичгийг цахим хэлбэрт шилжүүлэх тал дээр түлхүү анхаарч EPSON DN-530 маркийн хурдан сканнараар хангаад байна. 2023 оны 11 дүгээр сарын 01-ны өдрийн байдлаар сумын 4 багийн 783 өрхийн А данс, Засаг даргын үйл ажиллагааны чиглэлээр гарсан 140 захирамж, боловсон хүчний чиглэлээр гарсан 17 захирамж, Засаг даргын Тамгын газрын даргын зйл ажиллагааны чиглэлээр гарсан 5 тушаал, боловсон хүчний чиглэлээр гарсан 25 тушаалыг тус тус цахим хэлбэрт шилжүүлэн ажиллаад	100

										байна.	
	9	Олон нийтийн цагдаагийн орон тоог нэмэгдүүлэн, ажиллах нөхцөлийг сайжруулж, хувцас, тусгай хэрэгслийн хангалтад дэмжлэг үзүүлж ажиллана.	2021 - 2024	ЗДТГ дарга	800,0 сая Орон нутгийн төсөв	Аймгийн хэмжээнд 15 олон нийтийн цагдаагийн ажиглагч байна.	Олон нийтийн цагдаагийн орон тоо нэмэгдүүлж, хувцас хэрэглээр хангах			Есөнзүйл суманд 2019 оноос эхлэн Олон нийтийн цагдаагийн орон тоог бий болгон хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Олон нийтийн цагдаагийн ажиллах нөхцөл боломжийг бүрдүүлэн нормын хувцас хэрэгсэлээр хангаж 500000 төгрөгийн цалинжуулан ажиллаж байна.	90
Бүлгийн дүн										96,6%	
3.5.Батлан хамгаалах, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх											
Зорилт 1. Орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлэн, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилж, хүүхэд залуучуудад цэрэг-эх оронч үзэл төлөвшүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	3	Аймгийн дайчилгааны төлөвлөгөө болон томилгоот байгууллага, аж ахуйн нэгжийн дайчилгааны даалгаврыг шинэчлэн боловсруулж, бэлэн байдлыг хангана.	2021 - 2024	ЗДТГ дарга	Орон нутгийн төсөв	-	Хугацаанд нь төлөвлөгөө, даалгаврыг боловсруулан батлуулна.			Есөнзүйл сумын гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө, Орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөг аймаг, сумын Засаг даргаар баталгаажуулан хэрэгжилтийг нь ханган ажиллаж байна. Суманд маш нууц, нууцын зэрэглэлтэй 24 албан бичгийг төрийн болон албаны нууцын тухай хууль тогтоомжийн хүрээнд хадгалж, биелэлтийг нь ханган ажиллаж байна. Сумын дайчилгааны төлөвлөгөөг хийж хэрэгжүүлэх ажлын хэсгийг байгуулан төлөвлөгөөг боловсруулан баталгаажуулан хэрэгжилтийг нь ханган ажиллаж байна.	90

	4	Ерөнхий боловсролын бүх сургуулиудад цэрэг-эх оронч үзэл хандлага төлөвшүүлэх арга хэмжээнүүдийг тогтмол хугацаанд хэрэгжүүлж, сумдад цэрэг-эх орны сэдэвт хөшөө, дурсгалын зүйл, бодит түүхийн ой санамжийг сэргээх, илэрхийлэх санал санаачилгуудыг дэмжиж ажиллана.	2021 - 2024	ЕБС, ЗДТГ дарга	Орон нутгийн төсөв	-	ЕБ-ын сургуулийн 1 буюу түүнээс дээш хичээлийн танхимыг байгуулж, тохижуулна.		Өвөрхангай аймагт жил бүр зохион байгуулагддаг Цэрэгжилтийн дөл тэмцээнд сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 11-10 дугаар ангийн 13 хүүхдийн жагсаал, гардан гэсэн үзүүлэх тоглолтыг бэлтгэн 2022 оны 2-р улиралд тэмцээнд оролцож 5-р байранд орсон амжилттай байна. Тус тэмцээний ирж очих унаа болон хоолны зардалд Засаг даргын тамгын газраас 800000 төгрөгийн зардал гараад байна. 2023 оны хувьд цэрэг эх оронч үзлийг суулгах төлөвшүүлэх уралдаан тэмцээн зохион байгуулагдаагүй байна.	90
Зорилт 2. Орон нутгийн гамшгаас хамгаалах чадавхийг нэмэгдүүлнэ.	2	Сумдад гамшгийн эрсдэлийг бууруулах үнэлгээг аюулын төрөл бүрээр эрх бүхий байгууллагаар хийлгэнэ.	2021 - 2024	ЗДТГ дарга	160,0 сая Орон нутгийн төсөв	Гамшгийн эрсдэлийн тойм судалгааг 13 суманд хийсэн.	нэг суманд судалгаа хийлгэх		Сумын гамшгаас хамгаалах эрсдлийг бууруулах үнэлгээг хийлгэхээр үнэлгээний газартай хамтран ажиллаж байна. Аюулын төрөл бүрээр аймгийн Онцгой байдлын газартай хамтран сумын үнэлгээг гаргаад байна.	90
	4	Сумдын гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургалт, гал түймэртэй тэмцэх сайн дурын хэсгийг чадавхжуулж, зарим тоног төхөөрөмжөөр хангана.	2021 - 2024	ЗДТГ дарга	100,0 сая Орон нутгийн төсөв	-	Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургалтыг зохион байгуулна.		Сумын Засаг даргын 2023 оны 02-р сарын 16-ний өдрийн А/13 дугаар захирамжаар гамшгаас хамгаалах болон гал түймэртэй тэмцэх сайн дурын бүлгийг 12 хүний бүрэлдэхүүнтэй шинэчлэн байгуулж сургалт сурталчилгаа, гамшиг эрсдлийн үед хэрхэн ажиллах талаар дадлаг сургуулалтыг 1 удаа хийгээд байна. Сумын гамшгаас хамгаалах 2023 онд төлөвлөгөөнд 2 удаа тодотгол хийж ажилласан. Суманд 2023 оны 2-р улиралд "Команд штаб"-ын сургуулалтыг	100

									амьжилттай зохион байгуулж дүүрэн хангалттай үнэлгээ авсан үзүүлэлттэй байна. Дадлага сургуулалтын ажлын хүрээнд 9,860,000 төгрөгөөр мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүний 68 албан хаагчдад дүрэмт хувцас авч өгөн малгай, гитл, өмдөөр жигдлэх ажил хийгдээд байна. Мөн мэргэжлийн ангийн бие бүрэлдэхүүн өөрсдөө 40,000 төгрөг гарган хүн нэг бүр хувийн аранзтай болж бэлтгэл бэлэн байдал хангагдаад байна.	
5	Аймгийн Улаан загалмайн хороотой хамтран төрийн хүмүүнлэгийн үйл ажиллагааг орон нутаг хэрэгжүүлнэ.	2021 - 2024	ИТХ нарий н бичиг дарга	Олон улсын байгуу лага	-	Хүмү үнлэг ийн үйл ажил лагаа г орон нутаг т хэрэг жүүл нэ.		2022 онд Мөнхбулагын 2, Эрээний 4 дүгээр багаас сонгогдсон төлөөлөгчид сайн дурын аян өрнүүлж сумаас өөр аймаг, сумын нутагт оторлож байсан 6 өрх тус бүрт 0,5 тонн нүүрс, хүнсний болон эмний багц нийт 150000 төгрөгийн тусламж хүргэсэн. Сумын Ерөнхий Боловсролын сургуулийн хими биологийн багш Д.Баасанжаргал өөрийн удирдсан ангийн сурагчдыг "Өсвөрийн улаан загалмай"-н бүлэг байгуулан гишүүнээр элсүүлж байнгын хэвтэрийн харж хандах хүнгүй 2 өндөр настанд 2 портёр машин аргал түүж, малчдад хурга, ишигний нэмнээ 30 ширхэг, хурга, ишигний уут 30 ширхэг, бээлий 30 ширхэгийг хийж малчдад мал төллөх үеэр гардуулан өгч дэмжлэг үзүүлсэн. Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ажлын алба болон төлөөлөгчдийн зүгээс санаачлан Албан байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтран амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой 120 өрхийн хүүхдүүдэд "Эх үрсийн баяр"-ыг тохиолдцуулан бэлэг өгч бяцхан зүрхнүүдийг баярлуулсан. Сумын Улаан Загламайн нийгэмлэгийн салбар хороо 2022 оны эхний 9 сарын байдлаар 900000 төгрөгний татварт	100	

								<p>оруулж нигүүлсэнгүй үйлсэд хамтран ажиллаж байна. Сумын анхан шатны Улаан загалмайн хорооноос сумын гамшгаас хамгаалах штабтай хамтран гамшгийн үед ард иргэдийн амь насыг гамшгаас хамгаалах, ослоос урьдчилан сэргийлэх, аюулт үзэгдэл тохиолдсон үед нөхөн сэргээх ажлыг хурдан хугацаанд зохион байгуулах, гамшгийн үед иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, гамшгийн бэлэн байдлыг хангах, мэдлэг чадварыг нэмэгдүүлэх, хариу арга хэмжээ авах талаар сургалтуудыг зохион байгуулж ажилласан. Мөн 2023 онд улаан загалмайн холбооноос сумын үер усны гамшигт үзэгдэлд өртөж гэрээ урсгасан болон мал нь үрэгдсэн 2 өрхөд өрх тус бүрд 370,000 төгрөгний мөнгөн тусламж, гал тогооны ком хэрэгсэл, 4 хөнжил, 4 гудасны ахуйн тусламжийг үзүүлээд байна.</p>
Бүлгийн дүн								94%
Нийт дундаж								96,8%

ХЯНАСАН: СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
 ДАРГА *С. БАТ-ЭРДЭНЭ* С. БАТ-ЭРДЭНЭ

ТАЙЛАН НЭГТГЭСЭН ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙ ХАРИУЦСАН
 МЭРГЭЖИЛТЭН *Т. МӨНХЗУЛ* Т. МӨНХЗУЛ

